

ВАРНЕНСКИ СВОБОДЕН УНИВЕРСИТЕТ “ЧЕРНОРИЗЕЦ ХРАБЪР“

ЮРИДИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ

Катедра „Сигурност и безопасност“

e-mail: vfu_ksb@abv.bg; тел.: 052/359 561

ВЪПРОСНИК

ЗА КОМПЛЕКСЕН ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ

**ЗА СПЕЦИАЛНОСТ “ЗАЩИТА НА НАЦИОНАЛНАТА СИГУРНОСТ” –
ОРГАНИЗАЦИЯ И УПРАВЛЕНИЕ НА НАЦИОНАЛНАТА СИГУРНОСТ**

I. част

1. Понятие за национална сигурност. Ново разбиране на сигурността през XXI век
2. Понятие за международна сигурност
3. Система за национална сигурност на Република България
4. Категорията „риск“
5. Управление на риска
6. Методи за въздействие на риска
7. Понятието „разузнавателна защита“
8. Разузнавателна защита на конституционния ред
9. Разузнавателна защита на критичната инфраструктура
10. Основни термини и понятия в екологичната сигурност – екологична опасност и безопасност, екологичен риск, оценка на екологичния риск, методи и средства на екологичната сигурност
11. Същност и еволюция на идеите за екологично управление. Основни принципи, стратегии и подходи
12. Устойчиво развитие (УР). Същност и основни принципи на УР
13. Същност и съдържание на оперативно-издирвателната дейност
14. Основни способи прилагани в оперативно-издирвателната дейност
15. Сили и средства прилагани в оперативно-издирвателната дейност
16. Стадии на оперативно-издирвателната дейност
17. Съвременен организационен модел на противодействието на разузнавателно-информационна дейност
18. Модел на разузнавателно-информационната /шпионска дейност/
19. Аналитичен процес. Същност, цели, принципи и стадии

20. Методи на аналитичната дейност. Логически и експертни методи
21. Работа с открита информация. Особености и значение на информацията от открити източници. Обработка. Оценка. Контент анализ.
22. Стадии на вземане на управленско решение в сигурността
23. Прогнозиране и планиране в управленската дейност на службите за сигурност
24. Форми на обществен контрол над специалните служби
25. Понятието „класифицирана информация“. Видове сигурност на класифицираната информация
26. Понятието „лични данни“. Организация на защитата на лични данни
27. Организация и управление на митническото и финансовото разузнаване в Република България
28. Рискове, опасности и заплахи за културното наследство от природен и техногенен характер
29. Културното наследство като обект на посегателство на организираната престъпност
30. Комплексният подход и модерните риск-технологии в защитата на културното наследство

II. част

31. Въоръжени сили на Р България: Основни мисии, структура
32. Основни принципи на използване на въоръжените сили. Основни видове операции провеждани от ВС
33. Създаване на НАТО-: среда за сигурност, мисия и функции
34. Структура на НАТО – основни елементи и техните основни функции
35. Използване на националните ВС в съюзен формат
36. Основни организационни теории – концепции и основни постановки
37. Общо учение за държавата
38. Сигурност на социалната организация – определение, същност, роля, функции
39. Система за национална сигурност на Република България – основни функции и компетентности на основните елементи
40. Система за регионална сигурност – същност, предизвикателства
41. Глобална система за глобална сигурност – същност и предизвикателства
42. Политически аспекти на сигурността
43. Икономически аспекти на сигурността

44. Организационна култура – определение, същност
45. Типове организационна култура и основни мениджърски умения във всеки един тип.
46. Отношението “личност-ситуация”
47. Историческо развитие, предмет и задачи на социалната психология. Социално-психологическото изследване
48. Личността в социалната психология. Личност и ситуация
49. Групите в обществото. Психология на малката група
50. Формиране, социализация и развитие на личността
51. Психология на масите. Тълпата и закономерностите на нейното поведение
52. Поведението на масата и тълпата
53. Конфликтът като социалнопсихологично явление
54. Психологическата защита на личността като форма на поведение в конфликта
55. Проблемът за агресията в социалната психология
56. Социалнопсихологически проблеми на лидерството. Лидерът и групата
57. Ключови компетенции и ключови продукти. Информационната сигурност като ключова компетенция. Трансформация на организацията
58. Информационна сигурност и конкурентно предимство. Процесен подход в сферата на информационната сигурност
59. Оценка и управление на риска за информационната сигурност с ISO 27005
60. COSO – базова концепция за вътрешен контрол. Дефиниция и компоненти на вътрешния контрол. Ограничения на вътрешния контрол

ОСНОВНА ЛИТЕРАТУРА:

-
1. Конституция на Република България, обн. ДВ, бр. 56/13.07.1991 г., изм. ДВ, бр. 12/06.02.2007 г.
  2. Закон за управление и функциониране на системата за защита на националната сигурност, обн. ДВ, бр. 61/11.08.2015
  3. Закон за консултативния съвет по национална сигурност, обн. ДВ, бр. 61/11.08.2015
  4. Закон за Държавна агенция «Национална сигурност», обн. ДВ, бр. 109/20.12.2007, посл. изм. ДВ, бр. 105/30.12.2016
  5. Закон за Държавна агенция «Разузнаване», обн. ДВ, бр. 79/13.10.2015
  6. Закон за военното разузнаване, обн. ДВ, бр. 88/13.11.2015, изм. и доп. ДВ, бр. 98/9.12.2016
  7. Закон за МВР, Обн. ДВ, бр. 53 от 27 Юни 2014г., посл. изм. и доп. ДВ, бр. 97 от 5 Декември 2017
  8. Закон за НСО, обн. ДВ, бр. 61/11.08.2015

9. Закон за специалните разузнавателни средства, обн. ДВ, бр. 95/21.10.1997, посл. изм. ДВ, бр. 63/4.08.2017
10. Закон за българските лични документи, обн. ДЗ, бр 93/11.08.1988, посл. изм. ДВ, бр. 101/20.10.2016
11. Закон за противодействие на тероризма, обн. ДВ, бр.103/27.12.2016
12. Закон за защита на класифицираната информация, обн. ДВ, бр. 45/30.04.20002, посл. изм. ДВ, бр. 81/14.10.2016
13. Закон за защита на личните данни, обн. ДВ. бр.1/04.01.2002 г., посл. изм. ДВ. бр. 81/14.10.2016
14. Закон за достъп до обществена информация, обн.ДВ. бр.55/07.07.2000 г., посл. изм. ДВ. бр.50/01.07.2016
15. Закон за отбраната и въоръжените сили, обн., ДВ, бр. 35 от 12.05.2009, посл. доп., бр. 17 от 1.03.2016
16. Наказателен кодекс на Република България, обн. ДВ, бр.26/2.04.1968, посл. изм. ДВ. бр.85 от 24.10.2017
17. Наказателно-процесуален кодекс на РБ, обн. ДВ, бр. 86/ 28.10.2005 г., посл. изм. и доп. ДВ, бр. 63 от 4.08.2017
18. Закон за Митниците, обн. ДВ, бр. 15/1998 г., в сила от 1.01.1999 г., посл. изм., ДВ бр. 98/2016 г.
19. Закон за мерките срещу изпирането на пари, обн. ДВ бр. 85/1998 г. посл. изм. обн., ДВ, бр. 81/2016 г.
20. Закон за мерките срещу финансирането на тероризма, обн. ДВ, бр.16/2003г., посл. изм. ДВ бр. 81/ 2016 г.
21. Закон за управление и функциониране на системата за защита на националната сигурност-обн. ДВ, бр.61/ 11.08.2015г.
22. Правилник за прилагане на Закона за защита на класифицираната информация, Приет с ПМС № 276 от 2.12.2002 г., обн., ДВ, бр. 115 от 10.12.2002 г., в сила от 10.12.2002 г., посл. изм., бр. 68/2017 г.
23. Правилник за прилагане на закона за Държавна агенция „Национална сигурност”, Обн. ДВ. бр.17/19.02.2008
24. Правилник за устройството и дейността на МВР. ДВ, бр.60/ 22.07.2014
25. Стратегия за национална сигурност на Република България, обн. ДВ, бр.19/08.03.2011
26. Стратегия за превенция на престъпността (2012-2020)
27. Асенов Б. Теория на разузнаването и контраразузнаването. С., 2012 г.
28. Бойчев П. Техническо разузнаване. С., 2003 г.
29. Бояджиева, Ю., Компютърна престъпност, С., 2004
30. Василев, Е., “Фирмена сигурност”, С., 2000 г.
31. Василев, М., Обработка и анализ на информацията по националната сигурност, С., 2002.
32. Гюров, Р., „Към анализа на сигурността”, С., 2012 г.
33. Дячки, С. “Информационна и аналитична дейност на специалните служби за сигурност”, С., 2001 г.
34. Илиев, Ил., “Управление на полицейските и специални служби”, С., 2000 г.
35. Каймеджиев, Хр. , “Теория на оперативно издирвателната дейност”, С., 1999 г.
36. Милева, Г., „Зашита от пожари на недвижимите паметници на културата”, ВСУ, 2009 г.
37. Милева, Г., Изследване на сигурността на недвижимото културно наследство. Методически основи на студентското научнопрактическо проучване, ВСУ, 2012 г.

38. Милева Г., Застраховането на недвижими културни ценности – състояние, проблеми, перспективи, Научна сесия 2011, Сборник научни трудове, Часть II, Национален военен университет „В. Левски”, Шумен, 2012 г.
39. Милева, Г., Понятието „замърсяване” в контекста на опазването на недвижимото културно наследство, Научни трудове на Русенски университет „Ангел Кънчев”, Том 51, Серия 1.2, Русе, 2012 г.
40. Милева, Г., Изследване на сигурността на обекти – недвижимо културно наследство чрез прилагане на методика за анализ и оценка на риска от пожар, Седма научна конференция с международно участие „Гражданската безопасност 2014”, сборник, Академия на МВР, 2014 г
41. Минева, Ст. „Митническо и финансово разузнаване”, В., 2012 г.
42. Начев, Й., Конкурентно разузнаване, С., 2007 г.
43. Недялкова, А. “Управление на човешките ресурси”. С., 1999 г.
44. Ненова А. Екологични аспекти на сигурността. Варна, 2008 г.
45. Полмар, Н., Т. Альн, Енциклопедия на шпионажа, С, 2002г.
46. Рашков, Б., Специални разузнавателни средства”, 2011 г.
47. Семерджиев Цв., Управление на информационната сигурност, С., 2007
48. Семерджиев Цв., Сигурност и защита на информацията, С., 2007
49. Стоянов, Ж. “История на разузнаването”. С., 2002 г.
50. Томов, В., “Индустриална и екологична сигурност”. Варна, 2002 г.
51. Томов В., Христов П., Ненова А. Екологична сигурност. Варна, 2007 г.
52. Трифонов Т., А.Пейчев, „Тероризъмът. Теоретично изследване”, С., 2003.
53. Трифонов, Т., В. Христов, „Теория и технология на контраразузнаването”, С., 2010 г.
54. Туджаров Хр., Информационна сигурност в бизнеса, Асеневци, С., 2009
55. Търкаланов, Ю. „Стратегически разузнавателен анализ на тероризма”, С., 2013
56. Търкаланов, Ю., „Разузнавателният анализ”, С., 2005 г.
57. Христов, П., и колектив, “Разузнавателна защита на конституционния ред”, С., 2010 г.
58. Христов, П., „Метатеория на риска”, С., 2011 г.
59. Христов, В., „Противодействие на чуждо разузнаване” – първа и втора част, В., 2012 г.
60. Къчев, О., П. Недев, Оцеляване в екстремални ситуации, Унив. Издание, Варна, 2012.

Конспектът за държавен изпит по специални учебни дисциплини на специалност „Зашита на националната сигурност“ – „Организация и управление на националната сигурност“ е утвърден на Катедрен съвет, проведен на 13.12.2017 г., с Протокол № 4.

Варна, 2017 г.

Ръководител катедра:

/доц. д-р В. Тодоров/

